

บทคัดย่อ

ชื่อวิจัย: คุณภาพชีวิตของผู้เสพติดฝิ่นหลังเข้ารับการรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพที่ศูนย์
ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด: กรณีศึกษาโครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหา
พื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน

คณะผู้วิจัย: สำเนา นิลบรรพ์, เยาวเรศว์ นาคะโยธินสกุล, ลัดดา ขอบทอง, สุกุม่า แสงเดือนฉาย,
ธัญญา สิงโต, ศศิธร คุณธรรม และ นันธนา อินทร์พรหม

วันเดือนปี: 31 มีนาคม 2562

การวิจัยเชิงพรรณนาคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราการเข้ารับบริการอัตราการคงอยู่ในระบบ
การบำบัดรักษา รวมทั้งศึกษาคุณภาพชีวิตและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้เสพติดฝิ่นจำแนกตามข้อมูล
ลักษณะส่วนบุคคลภายหลังเข้ารับบริการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพที่ศูนย์ลดอันตรายจากการใช้ยา
เสพติดตามโครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เสพติด
ฝิ่นที่เข้ารับบริการทางสุขภาพที่ศูนย์ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดใน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอไชยปราการ
อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง อำเภอแม่แตง อำเภออมก๋อย และอำเภอแม่ระมาด จำนวนรวม 565 คน
คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึก
ข้อมูลและแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของผู้เสพติดฝิ่น ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วย
Cronbach's alpha coefficient ได้เท่ากับ .829 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน สถิติทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบรายคู่ด้วย
scheffe's method

ผลการวิจัย มีดังนี้

1. อัตราการเข้ารับบริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เสพติดฝิ่นที่ศูนย์ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพ
ติดทั้ง 6 อำเภอพบว่า ในปี 2558 มีจำนวนรวม 736 ในปี 2559 มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็น 1,003 คน โดย
อำเภออมก๋อยมีผู้เสพติดฝิ่นเข้ารับบริการบำบัดรักษามากที่สุด (ร้อยละ 47.88)

2. อัตราการให้บริการทางสุขภาพครอบคลุม 10 ชุดบริการที่ศูนย์ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดทั้ง
6 อำเภอให้บริการกับผู้เสพติดฝิ่นพบว่า กิจกรรมบริการทางสุขภาพที่ผู้เสพติดฝิ่นทุกคนได้รับจากศูนย์ลด
อันตรายจากการใช้ยาเสพติด (ร้อยละ 100) มี 6 ชุดบริการ คือ ชุดบริการที่ 1 ชุดบริการที่ 2 ชุดบริการที่ 5
ชุดบริการที่ 8 ชุดบริการที่ 9 และชุดบริการที่ 10 ส่วนชุดบริการที่ให้บริการน้อยที่สุด คือ ชุดบริการที่ 3 (ร้อย
ละ 23.33)

3. อัตราการคงอยู่ในระบบการบำบัดรักษาของผู้เสพติฝิ่นที่ศูนย์ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติทั้ง 6 อำเภอพบว่า ในปี 2559 มีผู้เสพติฝิ่นเข้าบำบัดรวม 1,003 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ยังคงอยู่ในระบบการบำบัด (ร้อยละ 88.83) ส่วนที่เหลือได้รับการจำหน่ายออกจากระบบการบำบัดเนื่องจาก เสียชีวิตด้วยโรคประจำตัว ย้ายออกนอกพื้นที่ ติดคุก เสพฝิ่นซ้ำ (ร้อยละ 11.17) โดยอำเภอเชียงดาวมีผู้เสพติฝิ่นคงอยู่ในระบบการบำบัดสูงสุด (ร้อยละ 100) และอำเภอแม่ระมาดมีจำนวนผู้เสพติฝิ่นคงอยู่ในระบบการบำบัดต่ำสุด (ร้อยละ 68.34) ซึ่งผู้เสพติฝิ่นที่ยังคงอยู่ในระบบการบำบัดพบว่าทุกคนยังคงเข้ารับการบำบัดอย่างต่อเนื่อง (ร้อยละ 100)

4. คุณภาพชีวิตของผู้เสพติฝิ่นหลังเข้ารับบริการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพที่ศูนย์ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติทั้ง 6 อำเภอพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย =3.65) โดยด้านความผาสุกในชีวิต ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านสังคม และด้านร่างกายต่างก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.68- 3.83) ส่วนด้านอาชีพและรายได้พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.21)

5. ผู้เสพติฝิ่นที่มีเพศ อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่เข้ารับบริการที่ศูนย์ลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้เสพติฝิ่นที่อายุต่างก็มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน